

Sygn. akt II Ca 930/12

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2013r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anatol Gul

Sędziowie: SO Barbara Nowicka

SO Jerzy Dydo

Protokolant: Agnieszka Ingram

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2013 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z wniosku **D. K.**

przy udziale **A. D. i M. R.**

o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Wałbrzychu

z dnia 9 października 2012 r., sygn. akt I Ns 522/12

p o s t a n o w i a:

I. oddalić apelację;

II. zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki A. D.

60 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 930/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem oddalono wniosek o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku oraz orzeczono o kosztach postępowania, opierając rozstrzygnięcie o następujące ustalenia i oceny: - w dniu 2 grudnia 2006 r. zmarła B. K. (1), która była osobą chorą ,wymagającą opieki, wobec czego zdana była na pomoc sąsiadów , a to dziadków uczestniczki, jak również uczestniczki A. D.; w czasie pobytu w hospicjum odwiedzili ją W. G.,B. J. i B. K. (2), którym spadkodawczyni oświadczyła, że chce, aby wszystko, co ma, przekazać A. D.;

po powrocie W. G.spisał to oświadczenie, które podpisali wszyscy świadkowie, a postanowieniem z dnia 14 grudnia 2007 r. stwierdzono nabycie spadku na podstawie testamentu ustnego przez uczestniczkę postępowania A.D.. W ocenie sądu postępowanie dowodowe nie wykazało, aby sporządzenie testamentu ustnego dotknięte było nieważnością, a zatem, aby zachodziła podstawa do przyjęcia dziedziczenia ustawowego; jak wynikało bowiem z

okoliczności sprawy, spadkodawczyni przebywała w hospicjum i doskonale zdawała sobie sprawę ze swojego stanu zdrowia, o czym zresztą otwarcie mówiła świadkom; z kolei zeznania świadków testamentu ustnego nie były ze sobą sprzeczne, natomiast brak precyzji w ich twierdzeniach, jak również zbieżności odnośnie okoliczności towarzyszących wypowiedzi spadkodawczyni, nie może przesądzać o ich niewiarygodności; takie zeznania zawsze bowiem zawierają w sobie pewną dozę odmienności, co jest spowodowane subiektywnym odbiorem rzeczywistości, jak również upływem czasu; jednak w kwestii zasadniczej związanej z oświadczeniem woli spadkodawczyni, zeznania świadków były zgodne; skoro zatem oświadczenie woli spadkodawczyni spełniało warunki w tym zakresie wymagane przepisem art. 952 § 1 kc, to brak było podstaw do zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, co prowadziło do oddalenia wniosku.

W apelacji wnioskodawca zarzucił :

1. sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez przyjęcie, że zachodziły przesłanki do sporządzenia testamentu szczególnego, gdy nie było przeszkód od sporządzenia testamentu w jednej ze zwykłych form;
2. błędne przyjęcie, że brak precyzji i zbieżności w zeznaniach świadków wskazuje na ich wiarygodność, gdy tymczasem jedynie brak takich cech pozwala na podważenie ich prawdomówności.

Z tych przyczyn wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i orzeczenie zgodnie z porządkiem dziedziczenia ustawowego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Apelacja nie podlega uwzględnieniu, a podniesione w niej zarzuty w najmniejszym stopniu nie podważają trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia. Przyjmując ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji za swoje, Sąd Okręgowy podziela także ocenę prawną tego stanu faktycznego oraz wyciągnięte z tej oceny wnioski, co zwalnia z potrzeby ponownego przytaczania szeregu powołanych już wcześniej trafnych argumentów.

Tylko dodatkowo odnośnie uwag apelacji należy wskazać na następujące kwestie:

-dla skutecznego sporządzenia testamentu ustnego konieczne jest spełnienie dwóch przesłanek- pierwsza dotyczy **istnienia albo obawy rychłej śmierci** albo **szczególnych okoliczności**, w których zachowanie zwykłej formy testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione / art. 952 § 1 kpc /; te warunki są rozłączne, co oznacza, że istnienie choćby jednego z nich jest wystarczające; obawa rychłej śmierci, ze swej istoty subiektywna, musi zachodzić w chwili składania oświadczenia woli, przy czym same subiektywne przekonanie o rychłym zgonie nie jest wystarczające, czyli musi istnieć pewien obiektywny stan uzasadniający istnienie takiej obawy, a zatem przekonanie spadkodawcy o rychłej śmierci powinno znajdować oparcie w każdej przyczynie, która świetle aktualnej wiedzy i doświadczenia życiowego, przy uwzględnieniu osoby samego spadkodawcy, może być przyczyną jego bliskiej śmierci;

w okolicznościach niniejszej sprawy nie budziło wątpliwości, że uzasadniał taką obawę bardzo zły stan zdrowia spadkodawczyni, przebywającej od długiego czasu w hospicjum- czego skarżący przecież nie neguje- co w konsekwencji skutkowało zgonem spadkodawczyni, po upływie zaledwie kilku dni od złożenia oświadczenia spadkowego; ponadto jeżeli ni istnienie przewidzianej w art. 952 § 1 kc przesłanki obawy rychłej śmierci miałyby stanowić jedyną przyczynę uznania za nieważny testament ustny sporządzony przez spadkodawczynię w dniu 27 listopada 2006 r., to skarżący – wywodzący z tego skutki prawne – reprezentowany zresztą przez profesjonalnego pełnomocnika- mógł i powinien był zgłosić stosowny w tym zakresie wniosek dowodowy odnośnie dowodu z opinii biegłego dla ustalenia stanu zdrowia spadkodawczyni oraz istnienia obawy rychłej śmierci w chwili sporządzania testamentu ustnego , czego przecież nie uczynił;

dlatego też przy wykazaniu tej przesłanki nie jest już potrzebne rozważanie możliwości zachowania zwykłej formy testamentu;

-kodeks cywilny przewiduje dwa sposoby ustalenia treści testamentu ustnego, a mianowicie pisemny / art. 952 § 2 kc / i sądowy / art. 952 § 3 kc /, przy czym treść ta może być stwierdzona **tylko w jednej formie**, co nie wyklucza przeprowadzenia w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku dowodu z przesłuchania świadków na okoliczność, czy treść testamentu ustnego, stwierdzonego pismem sporządzonym na podstawie

art. 952 § 2 kc, jest zgodna z wolą spadkodawcy;

wymienione w art. 952 § 2 kc pismo jest bowiem dokumentem prywatnym i stanowi dowód, że spadkodawca złożył oświadczenie zawarte w tym dokumencie w określonym miejscu i czasie;

przeprowadzone postępowanie dowodowe w postaci zeznań świadków testamentu potwierdziło zgodność treści testamentu z wolą spadkodawcy, a poglądu tego nie podważają pewne nieistotne rozbieżności odnośnie okoliczności złożenia oświadczenia spadkowego;

-w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku / I Ns 250/07 / istotnie nie brali udziału żadni inni- poza wnioskodawczynią – uczestnicy postępowania, na co sąd spadku nie zwrócił uwagi, gdy tymczasem przepis art. 670 kpc nakłada na ten sąd obowiązek badania z urzędu, kto jest spadkobiercą, zarówno ustawowym, jak i testamentowym, co było jednak uzasadnione w świetle treści zapewnienia spadkowego / k. 16 akt I Ns 250/07 /, a obecnie zostało potwierdzone zeznaniami spadkobierczyni / k. 36 /.

Z tych przyczyn apelacja jako pozbawiona uzasadnionych podstaw została oddalona / art. 385 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc /, natomiast o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 2 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc .